

Mihai Eminescu

Copilăria lui Mihai Eminescu

Al șaptelea copil al lui Gheorghe Eminovici și al Ralucăi, s-a născut la 15 ianuarie 1850, în Botoșani. Tatăl, dintr-o familie de țărani români din Bucovina, învață carte și intră în slujbă boierească, primind titluri mărunte de sulger și căminar. Mama este fiica stolnicului Vasile Iurașcu din Jodeșri. Copilărește, în primii ani, la Botoșani, din 1856 la Ipotești, unde familia își cumpărase o mică moșie.

Studiile

Studiile le începe probabil în casă. În 1858 e înscris în clasa a III-a la Național-Hauptshule, școală primară greco-orientală din Cernăuți. În 1860, absolvind clasa a IV-a este elev la "K.K. Orber-Gimnasium" din același oraș, dar în 1862 părăsește școala și se întoarce la Ipotești.

Debutul literar cu poezia ocazională „La mormântul lui Aron Pumnul” într-o broșură votivă din ianuarie 1866 a “învățăcelilor gimnaziști”. În același an debutează în „Familia” (25 februarie/9 martie) cu poezia „de-aș avea...”, salutată de Iosif Vulcan, care îi

schimbă numele în Eminescu. Urmează „O călătorie în zori” și o traducere, apoi „Din străinătate”, „La Bucovina”, „Speranța” și „Misterele nopții”. Colaborează în continuare la „Familia”.

Între timp, însoțește ca sufleur și copist trupa lui M. Pascaly în turnee în Transilvania și Moldova, fiind și sufleur în trupa lui Iorgu Caragiale sau la Teatrul Național din București.

Tatăl său îl va trimite însă la universitatea din Viena, cu toate că îi lipseau atestatele gimnaziale. Între 1869-1872 audiază cursuri de filozofie, drept, economie politică, limbi romanice, medicină, citește enorm, mai ales filozofie și științe. Deși își consacră cea mai mare parte lecturilor și creației poetice, participă entuziast la viața studențimii române grupată în societatea „România Jună”, leagă prietenii, publică articole în „Albina” și „Federațiunea” din „Pesta” ori în „Familia”.

Începutul carierei de poet

Încercând o apropiere de cercul junimist, trimite la Iași poezia „Venere” și „Madonă”, care apare în „Convorbiri literare” (15 aprilie 1870). Încurajat de succes, publică „Epigonii” și „Mortua est”(1871), poezii care-i vor servi lui Titu Maiorescu ca argumente ale „direcției noi”. În vara anului 1872 părăsește Viena.

La Iași, citește în ședințele „Junimii” și publică poeziile „Egipetul”, „Înger și demon” și

„Floare albastră” precum și nuvela „Sărmanul Dionis”.

Convins să-și continue studiile universitare, pleacă la Berlin având asigurarea unei subvenții din partea „Junimii”.

Între 1872-1874 frecventează cursuri de filozofie, istorie antică, drept, medicină, sanscrită, mitologie comparată, geografie.

Revine în țară fără a-și lua doctoratul și, între 1874-1876, este pe rând director al Bibliotecii Centrale, profesor la Institutul academic, revizor școlar pentru județele Iași și Vaslui, redactor la „Curierul de Iași”. Din octombrie 1877 este redactor la București, la ziarul conservator „Timpul” (alături de Slavici, care-l chemase, și de I.L. Caragiale) până în vara lui 1883. Sunt anii cei mai fructuoși, dar și de muncă epuizantă încheiată cu instalarea definitivă a bolii care-i marchează tragicul destin. Până la moartea survenită în zorii zilei de 15 iunie 1889, mintea poetului rămâne, cu scurte momente de luciditate dureroasă, confundată în întuneric.

Deosebit de exigent, a publicat puțin în cei 17 ani de activitate literară. În decembrie 1883 apare ediția maioreșciană (pe copertă:1884) cuprinzând 61 de poezii (plus trei variante la „Mai am un singur dor”) toate publicate sau republicate în „Convorbiri literare” și 17 inedite. Și totuși, opera lui Eminescu este

imensă. Ediția monumentală de „Opere” inițiate de Perpessicius, în 1939, ajunsă la al IX-lea volum în 1980, este departe de a fi completă.

Poezia de început se încadrează în contextul liricii romantice pașoptiste. „La Heliade”, „Epigonii”, „Mureșeanu” indică opțiunile poetului și concepția mesianică. „Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie”, „Horia”, „La Bucovina”, „Din străinătate” transcriu crezul patriotic, dorul și nostalgia meleagurilor copilăriei. Tematica socială e prezentată în „Junii corupți”. Preferința pentru mister, nocturn și meditație se simte în „Misterele nopții”, cum în aceleași tipare se configurează iubirea romantică („Amorul unei marmure”), erotica apropiindu-se de Alecsandri („De-aș avea...”) sau Bolinteanu („O călărire în zori”).

Despre operele lui Mihai Eminescu

Adâncirea poeziei pașoptiste în gândire și viziune e dovedită de creația de mai târziu și vizibilă încă în cosmologia din „Povestea magului călător în stele”, „Mureșanu” ori în antumele „Înger și demon”, „Cugetările sărmanului Dionis”. Începând cu „Epigonii”, „Melancolie”, „Memento mori” se produce o ruptură, o criză a gândirii romantice: universul este lipsit de sens („Scrisoarea I”), răul sălășluiește pretutindeni în istorie. Eroul este

demonic („Demonism”, „Înger și demon”, „Strigoii”), păstrând în secret nostalgia purității și frumuseții pierdute („O, rămâi”, „De ce nu-mi vii), căutând salvare în iubire, poezie și vis. Există în același timp cu viziunea tulburării armoniei, restructurarea universală prin ideea genezei perpetue („Scrisoarea I”, „Luceafărul”), lumina, în ipostaze diferite, captată material (marea, luna, marmura) spiritual (gândirea, iubirea, memoria, deci și istoria), fiind substanța generatoare a lumii. Lirica socială, expresia ei cea mai directă fiind „Împărat și proletar”, include și filonul național („Mureșanu”, „Sarmis”, „Decebal”, „Mușatin și codrul”) sau filozofic („Scrisoarea I”). Erotica în care analizează lucid dragostea („Scrisoarea IV”, „Scrisoarea V”, „Odă”[în metru antic], „Pe lângă plopii fără soț”) are implicații filozofice și sociale. Armonia iubirii e rareori posibilă, ca în „Călin (File de poveste)”.

Idila este protejată de lumea vegetală („Floare albastră”, „Povestea codrului”, „Povestea teiului”). Apare visul de dragoste („Lacul”), chemarea („Dorința”), regretul („Departate sunt de tine...”, „O, rămâi”, „Pe aceeași ulicioară”), nostalgia „eternei dimineți” („De câte ori, iubito”).

Problematika filozofică tradusă alegoric și simbolic, mitologic, natura, erotica pe care le

include fac ca „Luceafărul” să fie o sinteză a întregii poezii eminesciene.

Ca și în lirică, asimilarea creatoare a folclorului constituie o trăsătură caracteristică a poeziei („Făt-Frumos din lacrimă”, „Călin Nebunul”, „Fata în grădina de aur”, „Miron și frumoasa fără corp”).

Fragmentele „La curtea cuconului Vasile Creangă” și „Aur, mărire și amor” reconstituie tablouri sociale apropiate de înaintașii pașoptiști.

În alte cazuri, proza romantică e de factură filozofică și reflexivă („Cezara”, „Geniu pustiu”, „Sărmanul Dionis”).

Postumele „Umbra mea” și „Archaeus” sunt înrudite cu ultima nuvelă și încorporate parțial în ea. „Avatarii faraonului Tla” e o nuvelă imaginativă cu reflexe din Schopenhauer, în timp ce schița „La aniversară” e învăluită în puritate și tandrețe.

Ca ziarist, a scris peste 3000 de articole privind diverse aspecte ale vieții contemporane a României.